

Foaia

pentru

Minte, Anima si Literatura.

N^o. 24

24. August.

1863.

Adres'a dietei transilvane la cuventulu de tronu.

„Catra

Maiestatea S'a c. r. Apostolica

FRANCISCU JOSIFU I.

Pré inaltiatulu Imperatu alu Austriei, Regele
Ungariei, Marele - Principe alu Transilvaniei,
Comitele Secuiloru etc. etc. etc.

Majestatea Vóstra cesaro-regésca
Apostolica!

Preaindurate Dómnne!

1. De candu Maiestatea Vóstra preanalta, chiamatu la tronu in poterea sanctiunii pragmatice, ati primitu regimulu imperiului, Transilvani'a se afla mai antaiu acum in de multu asteptat'a fericit'a stare, de a vedé pre Representantii acestui Mare-Principatu readunati intru o dieta.

2. Acésta tíera, ce se aflá de multu in posesiunea unei constitutiuni consolidate din vechime, si radecinate afundu pe terenulu istoricu, a simtitu intr'unu síru de ani cu profunda dorere lips'a libertatii constitutionale pe atunci, candu nesce eveniminte serióse a le timpuriloru, au adusu cu sene domni'a potestatii absolute a regimului.

3. Intr'aceea, pre lunga tóta ne'ndestularea cu acelea impregiurari apasatóre, totusi nu se póte

nega aceea, ce sub aparamentulu ordinei restatorite, si sustienute cu taria, ajunse la matoritate cá unu castigu nepretiuitu alu unui desvoltamentu, ce propasiesce cu potére in sfer'a vietii omenesci si a statului

4. Egalitatea toturoru cetatianiloru de statu inaintea legii, gárantat'a recunóscere legala a toturoru besericeloru si confesiuniloru relegióse, indreptatírea de aplicare in functiuni fara privire la stare si nascere, supunerea toturoru cetatianiloru de statu la egal'a datorintia de a militá si a contribui; desfiintírea roboteloru, descumpararea sarcineloru apasatóre greu asupra pámentului, delaturarea liniei de vama ce era trasa in laintrulu monarchiei, sunt fapte neresturnavere de o valóre permanente, a caroru potére desémna ne'impedecaverulu cursu in neincetat'a propagsire spre consolidarea prosperitatei regateloru si a tieriloru, si spre intarirea statului intregu.

5. Popórale cele credintióse ale Austriei reverescu, cá cea mai binecuventata fapta a acestui progresu maritimós'a determinatiune a Maiestatii Vóstre, prin care esercitiulu potestatii absolute de domnitoru l'ati schimbatu cu o constitutiune, ce statoresce, cá supusii se ia parte la intocmirea legiloru; si prin aceea, cá acea constitutiune complanandu suvenirele, intuitiunile juridice cum si pretensionile de drepturi ale diferiteloru popóra, se incérea ale imbiná cu imperativ'a necesitate de a sustiené unitatea si posesiunea de statu a monarchiei, da regateloru si tieriloru garantiile unoru drepturi statorite lamuritu si ne'ndoitu, — si face totuodata, cá se le sté si loru prin potintia conlucrarea in unanimitate cea atata de necesaria. —

6. Diplom'a imperatésca din 20. Octobree 1860 este acea lege fundamentala de statu, constanta si

nerevocavera, care regulando referintiele interne ale dreptului de statu alu monarchiei, trage liniile demarcatóre, inlainturulu carora, pre lunga pazirea cu mare grija a autonomiei si independintiei singuraticeloru tieri, edificiulu constitutiunii statului, se se incheie cu o reprezentantia comuna pentru afacerile comune ale imperiului intregu.

7. Earu apoi fiindca pentru dreptulu de participare de legislatiunea comuna a statului se recere neaparatu o ordine si o forma anumita a esercitiului aceleia, Maiestatea Vóstra spre a complini mai departe lucrulu inceputu la 20. Octobre 1860, cu Patent'a imperatésca din 26. Fauru 1861 ati emisu legea fundamentala de statu pentru reprezentanti a imperiului, éaru cu acésta ati prochiamau popóraloru intregulu acestu coprinsu alu legiloru fundamentale, cá constitutiune a imperiului cu acea asecurare serbatorésca, cumca Maiestatea Vóstra nunumai voiti, Insi ve a tiené si pastrá nestramutaveru si a apara si protege acésta constitutiune cu tóta puterea imperatésca in contra veru carui atacu, ci si ca ati deobligatu pe urmatorii Maiestatii vóstre la regimu, cá si acestia se o observe si se o tiena nestramutata si la suirea loru pe tronu se o si asecuru in manifestulu, ce e a se emite in privinti'a acést'a. —

8. Dupa coprinsulu si garanti'a acestoru legi fundamentale de statu, dreptulu de legislatiune este a se esercitá pre viitoriu numai pre lunga conclucrarea si invoirea corpurilor representative conchiamate in consuetu cu constitutiunea, atatu in senatulu imperiale catu si in dietele tieriloru, si anume in Marele-Principatu-Transilvani'a in sensulu constitutiunii se'ale de mai nainte.

9. Acestu actu alu intieleptiunii imperatesci, carele se arata cá unu monumentu luminatoru alu marimii subline de regente, imple si pe reprezentanti'a Marelui-Principatu alu Transilvaniei cu cea mai multiamitória bucuria, earu acést'a nu numai pentruca Transilvania de acum inainte va fi chiamoata a luá parte activa si la pertractarea afaceriloru comune ale imperiului in unire patriotica cu numeroásele popóra sorori, ci si din temeiulu acéla, pentru ca Marele-Principatu-Transilvani'a si'a recastigatu vechiulu seu dreptu la legislatiune pentru afacerile dinlaintu a le tierii in spiritulu constitutiunii cei basate pe caracterulu sistemii de statu politico-nationale.

10. Dietei ei este fórtu scumpa independintia si intregitate a acestui Mare-Principatu, pastrata preste

atati secolu, cá a unui membru separatu si independinte alu corónei Ungariei; prin armare in deplinu acordu cu dechiaratiunea respicata de Maiestatea Vóstra, uniunea Transilvaniei cu regatulu Ungariei decretata in a. 1848 nu o póte privi cá pre un'a, ce s'ar fi infintiatu cu o deplina taria legala; si aceleia cu atatu mai pucinu i póte atribui valóre de dreptu, cu catu ea a cadutu si in fapta numai de catu in urm'a evenimenteloru, ce au urmatu nemediulocitu dupa aceea.

11. La restatorirea constitutiunii de mai nainte a tierii in coprinsulu ei intregu s'a opusu victoriós'a putere a acelei fapte complinite, care prin satorirea principiului egalei indreptatiri pentru tóte nationile, limbile si besericile, a datu cerintieloru timpului unu caracteru ce nu se mai póte sterge.

12. Cu privire la acestea se justifica imperativ'a trebuintia de a presupune schimburi afondu petrunderu in privinti'a satoririi unei modalitati, dupa care reprezentanti'a tierii se se compuna asiá, in catu se corespondia intr'o mesura conforma la tóte interesele locuitoriloru.

13. Deci Maiest. Vóstra Prea'nalta indoplecatu numai de o datorintia imperativa cá reginte, in lips'a unui altu temei legalu si nestramutatu, si in nepotintia de a ve re'ntórcu la Art. XI din a. 1791 fara abnegarea principiului egalei indreptatiri, vati induratu pentru diet'a conchiamau in liber'a reg. cetate Sibiu a emite unu regulamentu nou de alegeri si de afaceri, cu respicatu caracteru alu unui normativu, carele se fia numai provisoriu si se aiba valóre numai pentru acésta dieta.

14. Poporimea tierii ascultandu cu deplina incredere chiamarea monarchului seu, totuodata inse petrunsa afondu de necesitate de a se deslegá mai multe intrebari insemnate, ce diacu inca nedeslegate si care fara o grea vatemare a intereseloru fia carui cetatianu de statu in parte nu sofere mai multa amanaare, a luat parte la alegeri in tóte cercurile electorale fara esceptiune pre temeiulu regulamentului de alegeri ce s'a fostu datu, earu deputatii tramisi s'au si infaciosiatu in o campanitóre majoritate a loru dintru odata cu barbatii cei chiamoati prin prénalt'a increderea a Maiestatei Vóstre, — ei si se afa parte mare de façia in adunare.

15. Dupace credintiosii preaplecati membrii ai dietei, cá corpu legislativu alu Marelui-Principatu alu Transilvaniei s'au adunatu si au depusu pro-

misiunea prescrisa, au ascultat cu simtiemintele celei mai neclatite credintie de supusi insuflitórele cuvinte ale prénaltului rescriptu din 15. Iunie 1863, Nr. 3117 cu care Maiestatea Vóstra Sacratissima Vati induratu a saluta reprezentanti'a tierii in limbajulu celu mai deschisu, scutitu de ori ce intielesu strimbu si pentru aceea desteptatoru de increderea cea mai deplina.

16. Intru adeveru problemele cate au trebuintia de o deslegare intietitóre, sunt mari si grele.

17. Dupace inse noi condusi de principiulu dreptatii si portati de spiritulu impacuirii ne apucamu de lucru cu vointia seriósá, suntemu si nutriti de aceea sperantia tare, cumca intrunindune cu sinceritate poterile intarite prin armonia, vomu reesi cá se indeplimim cu tericire inca si cea mai grea lucrare.

18. Consciinti'a ne spune totu ce astépta dela noi patri'a si ce imperiulu.

19. Cu atatu mai viu se destépta in noi profund'a parere de reu, cumca din cateva cercuri electorale deputatii tramisi de catra poporu nu au venitu, cum si ca dintre acei barbati eminenti, chiamati prin increderea Corónei nu toti au urmatu chiamarii monarhului loru; pentruca de si diet'a tierii nu vede intru acést'a vre o pedeca la intreprinderea lucrarii sale, la care este indatorata, totusi, candu se luca pentru inaintarea prosperitatii tierii intregi si a tuturor cetatianiloru sei, cum si pentru cele mai importante interese de viétia a le loru, lips'a mai multoru patrioti cu esperiintia din societatea popóraloru sorori se simte cu parere de reu.

20. Noi inse speramu earasi, cumca supt inriurinti'a lucrátóre in linisce a unei convictiuni mai bune, care inaintandu intre tóte clasele poporimei isi sparge drumu inainte, alegeri ordinate din nou voru aduce dietei unu ajutoriu bine venitu de puteri conlucratóre inca si din acele cercuri, care pana acum fara vin'a loru, ba in contr'a vointiei loru inca nu sunt reprezentate.

21. Cu ocasiunea deschiderei dietei Maiestatea Vóstra vati induratu a ne da prin imputeritulu comisariu regescu in copia autenticata acelu documentu, carele coprinde abdicarea de tronu a Maiestatei Sale imperátului Ferdinandu si renunciarea Inaltimei Sale C. R. alu serenisimolui Domnu Franciscu Carolu din 2 Decembre 1848 in Olmütz cu acelu adausu, cumca e lasatu in voi'a dietei, ca aceea si prin o detatiune ce aru fi a se tramite la resiedinti'a

imperatésca se védia insusi originalulu acelu documentu.

22. Diet'a incredintiata pe deplinu despre autenticitatea acestui documentu, cu privire la legea fundamentala a sanctiunii pragmatice primita in 30. Martiu 1722 cu cea mai ferbinte multiamita catra nemuritórele merite ale casei Austriace pentru scaparea acestei tieri, iea si acestu documentu propusu ei, spre cunoscentia, cu cea mai deplina odichnire despre adeverulu fapteloru autenticate in acela, cum si despre a loru legalitate.

23. Noi amu mai primitu din manile aceluia si comisariu regescu deplinu impoteritu pentru dieta, inca si diplom'a imperatésca din 20. Oct. 1860 emanata cu solemnitate in tóte trei limbile tierii, amu primitu intru asemenea si legea fundamentala emanata totu in forma de diploma imperatésca cu dat'a din 26. Fauru 1861, sunátóre pentru reprezentanti'a imperiului, eara apoi indemnati de multiamita si recunoscentia pentru binevoitórele scopuri indireptate spre a statori una ordine liberala de statu, care se manifesta atátu in restaurarea constitutionei transilvane, catu si in constitutiunea imp. data tuturoru popóraloru din intrég'a monarchia, suntemu si gala de a corespunde prénaltei provocari venite noua de catra Maiestatea Vóstra, adeca a petrece ambele acelea diplome in legile patriei cu aceea modalitate, cá in acést'a privintia diet'a se face inadinsu unu articulu de lege si se lu substérna Maiestatei Vóstre pentru prea gratiósá sanctionare.

24. Fiindca legile Marelui-Principatu alu Transilvaniei in art. II. din a. 1791 coprinde o instructiune anumita, privitóre la procedur'a ce trebuie se se observe la tóte schimbarile de tronu fačia cu tier'a, asiá dechiaratiunea facuta de catra Mai Vóstra cu privire la confirmarea diplomei Leop. este unu actu de cea mai inalta insemnatate.

25. Pre'nalt'a Vóstra Maiestate faceti cunoscutu tierii in cuvinte categorice, cumca in privintia diplomei Leopoldine nu puteti observá datin'a vechia, din cauza, cumca mai multe puncte ale aceleia neci decum nu se mai potu aduce la indeplinire, cum si ca dreptatea si consciinti'a monarhului nu póte suferi, cá se mai intarésca ceva, ce in fapta a devenitu a fi preste putintia.

26. A vorbi adeverulu si a tiené ceea ce ai promis, este pentru domnitoru si pentru popóra cea mai 'nalta porunca; pentru aceea credinti'a si con-

victiunea pe care Mai Vóstra o manifestati aici ne imple pre noi si pe tíera cu respectu si reverintia inaintea acelei marimi de conștiintia , carei moralicesce nu'i este cu putintia a intari prin cuvinte aceea, ce in fapta nu póte tíené.

27. Este prea adevératu, cumca multe puncte din acea diploma pre care Mai. S'a fericítulu ímperatu Leopoldu I. o a datu la luarea principatului Transilvaniei sub protectiunea domnirii austriace in 4. Dec. 1691, fiindu in cursulu timpurilor preschimbate, si-au perdutu tóta valórea, si pentru aceea de multa neci ca se mai potú tíené.

28. Diplom'a fusese íntregita esentialmente inca prin sanctiunea pragmatica, care statorcesce dreptulu de mostenire alu gloriósei case domnitóre austriace si nedespartiveritatea tieriloru unite sub sceptrulu ei intr'unu státu, ce nu se mai póte desface , si care sanctiune in puterea art. III din a. 1744 are si pentru Transilvani'a valórea unei legi fundamentale de státu nestramutavere.

29. Totusi pre longa tóte schimbarile prin care au trecutu unele puncte singuratece ale acestei diplome Leopoldine , si prin care dupa legea dezvoltamentului organicu , la carele este supusu si ori care státu , au trebuitu se tréca neaparatu , fundamentulu caracteru alu aceleia cá alu unui contractu de státu incheiatu serbatoresce si fara a se mai poté revocá, alu carui coprinsu este temelí'a dreptului constitutionalu transilvanu, a remasu totudéun'a in puterea sa.

30. Deci tierii i sierbesce spre mare odihnire, candu ande conștiintós'a dechiaratiune a Mai. Vóstre, cumca datin'a in privintí'a diplomei Leopoldine numai pentru aceea nu se póte observá , pentru ca punerea in lucrare a mai multoru puncte din aceea neci decum nu mai e cu potintia ; cu acést'a ínse diplom'a ínsasi in fiintí'a sa nu perde nimica din ínsemnatarea sa, cá temelí'a a dreptului publicu.

31. Toem'a pentru acéea luandu si noi acésta ímpregiurare tocmái in însusu atínsulu íntiele su, primimu cu celu mai viu simtiementu de bucuria, cumca Mai. Vóstra Prénalta recunósceti totodata pe faci'a si spre dorit'a odihnire a tieriei Ve îndurati a dechiará serbatoresce, cumca dupace va fi ínfintíata pe cale eonstitutionala in conlucrare cu diet'a structur'a din íntru publicu juridica a Marelui - Principatu alu Transilvaniei si corelatiunea lui catra íntreg'a mo-

narchia in privintí'a detiermuririi definitive a modului tramiterii deputatiloru Transilvaniei la senatulu ímperialu, animei Maiestatii Vóstre de parinte alu tieriei ii va fi spre placere a emite la dorirea si rugarea tieriei o diploma solemnna , pe care si urmatorii Maiestatii Vóstre voru avé de a o confirmá totudéuna inaintea depunerii juramentului omagialu.

32. In realizarea catu de curúnda a prénaltii asecurari ce íntempina dorintí'a cea fundata in legi a íntregei tieri, reprezentantii poporului adunati aicea vedu unu momentu esentiale pentru odihn'a íntregei populatiuni-a Transilvaniei.

33. Acésta sperantia inaltia increderea nóstra si ne adange poterile spre a íncepe lucrulu ce ne astépta, carele júdecandu dupa propusetiunile comunicate se íntinde preste unu campu largu alu unoru cestiuni de mare ínsemnatare.

34. Cá un'a dintre cele mai ínsemnate íntrebari ce Maiestatea Vóstra v'ati si înduratu a o pune in fruntea propositiuniloru regesci, se ívesce recunóscerea constitutionalmente a egalei índreptatiri politico-nationale a natiunei romane , si a confesiuniloru ei asemené cu celelalte sorori natiuni si confesiuni ale acestui Mare-Principatu Transilvani'a

35. Diet'a isi recunóscé de o datorintia sacra a ajunge catu mai curendu la rezultate corespunditóre ale consultatiuniloru sale, din cauza ca poporimea astépta cu nerabdare pana se védia íntemeinduse constitutiunea tierii dupa o ordine duratóre, pentrucá prin aceea se ne sté prin potintia a delaturá atatea rele apasatórie, a pune administratiunea si justiti'a pe temelii, pentru ca se fia scuturi aparatóre si asecuratóre de drepturi, cum si in alte díreptiuni a deschide calea catra asiadieminte salutarie pentru prosperitatea totului.

36. Referintiele catra statulu íntregu inca astépta cu totuadínsulu, cá se fia statorite dupa dorintia, pentrucá asia tíer'a se simtia in mesura deplina binecúventarile ce voru resultá din strins'a ímpreunare cu imperiulu si cu reprezentantí'a sa comuna.

37. Privíndu cu deplina íncedere la activitatea constitutionalé a senatului ímperialé poporatiunea Transilvaniei ascépta cu ferbinte dorintia statorirea cea deja íncitata a unei proportiuni mai dírecte de contributiune, si regularea datorintiei de a militá, care se respecteze mai bine trebúntiele unei rationale economii politico-nationale.

38. Înainte de toate înse drumul de feră se simte pentru Transilvania de cea mai mare și interesantă cerință.

39. Noi calculăm așadar cu cea mai mare încredințare, că prin mijlocirea constituțională a senatului imperial se va atrage odată în sistemul drumurilor de feră și această țară, care dela natura bine cuventată cu totu feliul de averi prin poziția și formațiunea sa e pentru apărarea Monarchiei de cea mai mare însemnată, și ca așă prin faptă această, ce afara de tota îndoielă, cu tota validitatea documentăza prețitul și veritatea celei mai intime conexiuni cu imperiul întregu, și patria noastră se va conduce către un viitoriu mai fericit. —

40. Chiamarea destinată Majestății Văstre de prevedință, pentru că se conduceti sârtea Marelui-Principatului Transilvaniei peste cel mai greu punct de prefacere, ne prelumina și nouă că unu lucrăferu întru tota importantă și marimea sa.

41. Noi simțim că și Majestatea Văstră, cumca de și problemele, care ni s'au pus sunt grele, totuși acelea trebuie se se deslege odată.

42. Supusă și credințosă reprezentanția a țării ajutată de dreptatea cauzei, simținduse insufletă de spiritul cumpatului, de alu buneii învoiri și alu toleranței, întempina nisuintă cea sinceră a Majestății Văstre de a îngriji pentru fericirea și prosperitatea totoruru poporalorū, cu cea mai deplină încredere a sa.

43. Așă noi cu ajutoriul lui Dumnezeu vomu și reesi a duce în capetu siguru și fericitu acestu lucru, de carele ne apucaram!

Ceia ce remanem în credința neclătită, în devotamentu și supunere către augustă Casa imperatelsă cu cea mai profundă venerațiune.

Ai Majestății Văstre c. r. apostolice
prea umiliți și totu deaună credințosi supuși și serbi.

Reprezentanții Marelui-Principatului Transilvaniei adunați în dieta:

Sibiū, în 21. Augustu 1863.

Comitiv'a adresei *)

Escelenti'a Văstră!

marite Comite și comisarie regie dietale plenipotențiatu.

Preanaltulu Rescriptu regescu salutatoriu din 15. Iunie a. c. prin perlegerea carui'a Escelenti'a Văstră, că împoteritu comisariu reg. ati deschisu solemnū diet'a Marelui-Principatului Transilvaniei, ne a datu preaumilitu subscrisilorn reprezentanți ai țării îmbucuratōri'a ocaziune de a aduce cu unanimitate conclusulu:

Că cu cea mai profundă venerațiune se răspundem la însufletōrele cuvinte ale corōnei, într'o adresa preaumilită și corespondințoria pe deplinu cuprinsului acelor'a, îndreptată către Majestatea S'ă Imperatului și preînduratulu nostru Principe și Domnū.

Această adresa s'a pertraptatu pe cale constituțională, la a 3-a perlegere s'a și acceptatu cu unanimitate, că convicțiune a dietei întregi, care prin această s'ă depusă credenlu seu politicu și s'ă aratatu direpțiunea, care s'a determinatu a o țienē la resolvirea greleloru s'ale probleme.

Avemū onōre aci alaturatu a ve transpune Escelentiei Văstre orginalulu adresei espeduite în toate trele limbele țării prin un'a deputatiune trimisă spre scopulu acest'a, pe lungă acea rogare, că se binevoliti gratiōse a o asterne Majestății S'ale c. r. apostolice, preînduratului nostru Mare-Principe și Domnū.

Remanemū cu cea mai eminintă stima și distinsă venerațiune

Ali Escelentiei Văstre

cei mai supuși serbi

Reprezentanții Marelui-Principatului Transilvaniei
adunați în dieta.

Sabiū, în 24. Augustu 1863.

*) Predarea adresei dietale, se făcū în 26. Augustu așă: Înainte de deschiderea ședinței supu conducerea Esc. S'ale c. Ioane Nemes fū însărcinatu o deputatiune a preda adresă reg. comisariu c. Crenneville spre a se susține Mai. S'ale. La cuvintele conducătorului răspunde deputatiunei D. Comisariu r., cumca e convinsu, că cuprinsulu acestei pre umilite adrese a dietei transilvane va implē pe Mai. S'ă Imperatulu de multumire; elu d'în parte pōte arata numai dorința de a deveni catu mai curundu în placu'a pusețiune, a mai primi earasi dela înaltă casa o lucrare atatu de cu succesu că această. Deputatiunea se întōrse în dieta, pecandur se prelegea protocoțele și cont. Nemes reportēza dietei, cumca adresă s'ă primitu și se va substerne Majestății S'ale Dela $\frac{10}{8}$ până la $\frac{21}{8}$ au țienutu desbaterile asupra adresei acestia în dieta.

Primulu articulu de lege din 1863.

(Ad. din diet'a Transilvaniei).

ARTICULU DE LEGE.

privitoriu

la efeptuirea egalei indreptatiri a natiunei romane și a confesiuniloru ei.

§. 1.

Natiunea romana, religiunea greco-catholica cá atare, si religiunea groco-orientale, se recunoseu prin lege, intru intielesulu constitutiunei transilvane in tocm'a cá si celelalte 3 natiuni si 4 confesiuni, recunoscute ale Transilvaniei.

§. 2.

Beseric'a greco-catholica ca atare, si beseric'a greco-orientale au totu acea puse-tiune de dreptu de sine statat'oria in statu, si totu acea libertate de a se organisá in afa- cerele loru interne, care le ocupa celelalte beserici ale tieiei, recunoscute prin lege si re- cepte dupa dreptulu de statu, adeca: beseric'a romano-catholica, beseric'a de religiunea evangelico-elvetica, beseric'a de religiunea evangelico-augsburgica si beseric'a unitaria, pe bas'a legiloru tieiei, cari garantéza pe deplinu libertatea religiunei si a consciintiei. Pre longa rezervarea dreptului de supra-inspectiune alu cor'onei, determinatu prin legile Marelui- Principatu alu Transilvaniei, ce ei compete de alu eserciá in intielesulu constitutiunei, sunt asia dara t'ote aceste beserici indreptatite de a'si regula, administrá si conduce t'ote afacerile loru eclesiastice, precum si fondatiunile, fondurile si institutele loru intru intielesulu asiedia- mintelorlu loru canonice, independinte de ori si care influintia a vreunei alte beserici.

§. 3.

Natiunile recunoscute prin lege, si adeca: natiunea magiariloru, secuiloru, sasiloru si a romaniloru fa'cia un'a cu alt'a sunt pe deplinu egalu indreptatite, si cá atari se folo- sescu in sensulu constitutiunei transilvane de asemené drepturi politice.

Liberulu esercitiu religionariu, precum si egalitatea de dreptu cetatianu si politicu a tuturoru locuitoriloru tieiei nu suferu prin acést'a neci un'a restringere.

§. 4.

Numirile diferite ale partiloru tieiei nu intemeiadia si nu dau pe sém'a nationali- tatiloru singuratice, neci unu feliu de drepturi politice.

§. 5.

In marc'a Marelui-Principatu alu Transilvaniei se va suscepe un'a emblema pro- pria pentru natiunea romana.

§. 6.

T'ote legile tieiei, privilegia, patente, rescripte, ordinatiuni, si alte mesuri admini- strative, care stau in contradicere cu determinatiunile legeri acestei'a, sunt desfiintiate si fara- potere de lege.

§. 7.

Poterea oblegat'oria a legeri acestei'a intra in activitate fara amanare.

Representatiunea,

cu care se va substerne la Mari'a S'a imperatulu antaiulu articulu de lege din 1863.

Sacratissima cesareo-regia apostolica
Maiestate!

Prea indurate Dómne!

Din proieptele de lege, indicate in preagratosulu rescriptu regiu din 15. Iuniu a. c. Nr. 3117, s'a presentatu dietei de catra comisariulu regiu plenipotentiatu pentru dieta de Maiestatea Vóstra, celu dintaiu, care tractéza despre efeptuarea egalei indreptatiri a natiunei romane si a confesiuniloru ei.

Pe acestu temeiu noi amu si satoritu articulu de lege, alaturatu aici cu cea mai mare umilintia.

Ne rogamu dara cu cea mai profunda reverintia omagiale, cá Maiestatea Vóstra se binevoiti din preainalt'a indurare a 'lu sanctioná si prin aceasta a imbucurá atatu pe acestu preacredintiosu corpu representativu, catu si mai alesu pe natiunea romana din Ardealu.

Remanemu cu credintia neclatita, cu incedere si alipire si cu cea mai profunda reverintia

Ai Maiestatei Vóstre ces. reg. apostolice

cei mai credintiosi si ascultatori suditi si sierbi:

Representantii Marelui - Principatu Ardealulu
adunati in diete.

Gustavu Groisz m. p.
presiedinte interim.

Antoni de Lászloffy m. p.
Notariu.

Sibiü, in 7. Septembre 1863.

Comitiv'a acestei representatiuni si a articolulu de lege, indreptata catra comisariulu regiu dietale.

ESELENTIA T'A!

Domnule comite, c. r. consiliariu intimu aptuale si comisariu regiu plenipotentiatu pentru dieta!

Alaturandu aici articulu de lege despre efeptuarea egalei indreptatiri a natiunei romane si a confesiuniloru ei, precum si cea mai umilita representa-

tiune a nóstra, adresata catra Maiestatea S'a ces. regia apostolica in acestu obieptu; ne rugamu cu reverintia se binevoiesci Escelinti'a T'a a face, cá aceasta se ajunga catu mai curundu la preainalt'a s'a Maiestate cesareo reg. apostolica.

Remanemu cu stima distinsa.

Ai Escelentiei Tale

plecati sierbi

Representantii Marelui - Principatu Ardealulu
adunati in dieta.

Gustavu Groisz m. p.
presiedinte interim.

Antoni de Lászloffy m. p.
Notariu.

Sibiü, in 7. Septembre 1863.

Din viétia Colonelulu I. Campinénu.

Epistola *).

la

COLONELULU I. CAMPINÉNU.

Tu règues cependant! Tu règne sur toutesâme,
Dont ce siècle glacé n'a pas éteint la flamme.
Victor Hugo.

Destulu! omulu, a sea sórte trebue a 'si intilni; (1)
Candu va vrea s'o ocoleasca mai turbata-lu va gasi.
Num' acela este mare, care scie a rabda,
Care scie cu mundria unu restimpu a infrunta:
Nu e nici ua vijalia, dupa care-unu curcubeu
Sa nu via, se vestéasca, ca traiesce Dumnedieu!
Ast felu cerulu otaresce si tramite 'n veci martiri
Se se arete in popóre, care gemu in chingiri,
Se vesteasca mantuirea, se sdrobeasca jugu de feru:
Ei sunt prade tiraniei; dar' sunt toti platiti in ceru!
Candu toiagulu tiraniei cade peste nnu erou,
Fama'i este advocatulu si protectoru Dumnedieu.
De si cade 'n intreprinderi celu-ce face 'ntaiulu pasu,
Adeverulu, istori'a in uitare nu elu lasu.
Volontirulu ce s'asvirle inainte, elu in focu,
De si cade, far'a prinde biruint'aci pe locu,
Inse gloria'i traiesce, elu e 'nveci invingetoru,

*) Vedi Nr. Foiei 22. 1863.

R.

1) Censura a desfiguratu multu acésta epistola, candu s'a tiparitu pentru anteaia o.a. Partile cele scóse nu s'au mai pututu gasi.

În onor eternu urmasii ca 'n nainte mergetoru.
 Dar', se folosescu urmasii de astu rodu alu manei loro;
 Ei au tóta fericirea; gloria, acei-cé moru.
 A loro nume, fara mórte, traiescu chiar între vrajmasi,
 Amici-lu rostescu cu fala si dusmanii sunt pismasi.
 Tóta cumpena dreptatii se ardica 'n viitoru;
 Cantaresce-a nóstre fapte fara de prigonitoru.
 Istoria'i nemurire, si intr'insa cîn' s'a scri,
 De pedépsa séu respłata nu se póte mantui.
 Ca si Titii, si Tiberii totu d'ua mana sunt platiti.
 Unii glorii au eterne; altii sunt de totu holiti.
 Dar, tu prea te-ai lasatu móle, prea iti ridi de gídii tei;
 Ei disprețiulu teu nulu simte; catu ii lasi se facu
 mai rei.

Si chiar Cristu va se se scape candu se vede 'ntre pagani;
 Trebue cá se te aperi, candu esci presuratu de cani.
 Provedinti'a, chiar ea insasi, nu te póte adjuta,
 Daca nui mai da din mana, candu noianulu te-a'neca:
 „Dintr'ua anima, curagiulu, dice marele Volter,
 „Face, séu unu erou mare, séu unu mare criminelu.“
 Catu de négra-ua fapta mare are puntulu ei frumosu;
 Numai mediocritatea este lucrú uritiosu.
 Din osinda la respłata e adesea chiaru unu pasu:
 Cugetulu e rea pedépsa in aceia ce se lasu
 Dintr'unu drumu ce póte duce la ua tienta ce-a avutu;
 Catu e calea mai spinósa, atatu pretiulu e avutu.
 Sciu ca Cromvelii se schimba, se 'ncelu bietii pamenteni.
 Dar', totu timpulu, scimu prea bine, a produsu si
 Capineni.

Candu se scii ce bine 'mi pare, ca esci astadi esilatu,
 Cá prisonieru alu Curtii, si'n Rusia defaimatu,
 Cá se poci, fara rusine, si de faci' a areta
 Pene unde-a ta virtute me silesce à te stima,
 Tu, cu tóta amicia, credu ca te-ai fi indoitu,
 Si ai crede, cum ca'n taina, in veci reulu 'ti amu voitu;
 Dar, am martoru consciinti'a si me joru pe tíera mea,
 Ca, de asi dori ua sórta, este numai sórtea tea.
 P'unu esilu atatu de nobilu s' astu-felu de nenorociri,
 Chiaru tiraniloru le-e pisma, afundati in fericiri.
 Daca cugetulu cu tine este blandu, este 'mpacatu;
 Daca consciinti'a'ti spune ca tu reu nu ai urmatu,
 Las' s' alerge calomni'a! — tu, esci veselú, linistitu;
 Candu in pace esci cu tine, pururea esci fericitu.
 Calomni'a n'are arme, echo nu póte gasi,
 Se întórce, 'si varsa fierea acolo d'unde esi,
 Candu viatia ce pirasce este limpede c'a tea
 Candu intr' insa fapte bune le gasesci far'a cata.
 Insa tienta'mi acum nu e ca sa'ti facu panegiricu,
 Nici sa'ti facu apologia, eu me simtu catu sunt de
 micu.

Asi voi sa afłu numai: acum esti mai sanetosu?
 Astu voiagiú, la sanetate, datu 'ti-a vre unu folosu?
 Acelu angeru de femea, care tu ti-lu ai gasitu,
 In nenorociri, cu tine, este si elu multumitu?
 Constantino, seamana tat'-seu? Póte'n temniti a trai?
 Sabi'a ce'i ai adus'o, póte a o manui?
 Sa'lu inveti catu poti rebdarea; secolulu ce lu-a pro-
 dusu,

Vre unu léganu de matase n'asi crede sa'i fi adusu.
 L'ale tété interesuri póte a te supera,
 Daca ai tei sinceri prieteni in esilu te voru urma?
 Spune-mi: Vrei se ai cu tine vre unu omu ce te-a
 iubitú?

Vrei se viu si eu acolo? — Otaresece'mi deslulitu.
 La acésta întrebare voiu se afłu ce gandesci:
 Si, ne respundendu, voiu crede, ca tu nu me mai
 iubesci.

Cesare Boliacu.

1863.

AMICULU FAMILIEI

Jurnalu pentru toti.

Litere — Sciintie — Arte — Pedagogie — Industrie,
 de Dsióra

Constanti'a de Dunca
 (Camilie d' Alb.)

Membr'a societatii de Literati din Francia, a
 societctii de Sciinte, Arte si Litere din Paris; mem-
 bra corespondenta a Atheneului de Sciintie si Litere
 din Paris etc.

A esitu acumu si alu 11 Nr. al carui sumariu e:
 CURIERULU, C. de Dunca; PAPAGALULU
 REGE, C. de Dunca; O RESBUNARE ALBANESA
 SI UNA ROMANA, C. de Dunca; BOTANCA (poema)
 Granda; OMULU NEGRU, C. de Dunca; QUEVA
 DE PRETUTINDENI, C. de Dunca; FILIELE POPU-
 LULUI, (urmare) C. de Dunca; DIVERSE, C. de Dunca;
 MACSIME, diferiti autori, C. de Dunca.

Ne pare reu, ca strimtórea foiloru nu ne ierta
 acumu a reproduce cate ceva din multo pretiintele
 articule ale acestoi bravu Amicu.

Redactoru respundietoru
Iacobu Muresianu.

Editiunea: in tipografi'a lui
Ioanne Gött.